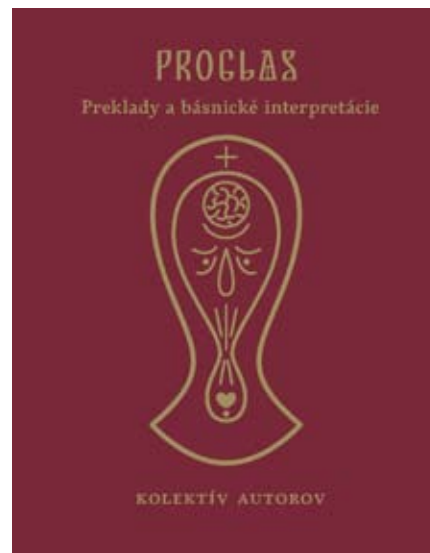
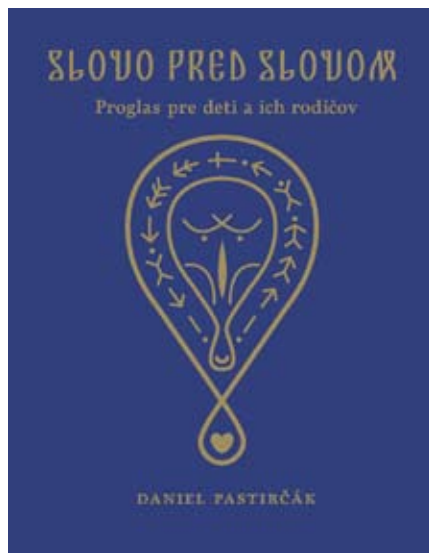

Slovo pred slovom

Na knižných obchodných pulkoch si v uplynulých dňoch našla svoje miesto nová kniha Literárneho informačného centra v Bratislave. Táto štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry, ktorá monitoruje, reflektuje a propaguje súčasnú slovenskú literatúru, si tak môže k svojej edičnej činnosti pripísať ďalšie dve publikácie: *Slovo pred slovom* a *Proglas – Preklady a básnické interpretácie*. Matematickou terminológiou vyjadrené – obe publikácie majú svojho spoločného menovateľa, starobylý text *Proglas*, z pera Konštantína Filozofa. Nasledujúce verše sú jeho úvodné:

**Evanjeliu svätému som Predslovom:
ako nám dávno sľubovali proroci,
prichádza Kristus zhromažďovať národy,
pretože sviati svetlom svetu celému.
To v našom siedmom tisícročí
stalo sa.**

**Bo slepým oni sľúbili, že uvidia,
a hluchí, ajhľa, Slovo Písma počujú,
lebo je Boha poznať totiž potrebné.
A preto čujte, čujte toto, Slovieni:
dar tento drahý vám Boh z lásky
daroval...**

Čím je *Proglas*? Čo to je? Obrovské bohatstvo. Prvá literárna pamiatka v starosloviencine. Ešte konkrétnejšie vysvetlenie predstavuje *Proglas* ako predslov Konštantína Filozofa.

Ide o veršovanú predlohu k staroslovienskemu prekladu Biblie. Na vyše sto veršoch bez rýmu je vysvetlená potreba preložiť Božie slovo do jazyka Slovanov. Toto literárne dielo v sebe nesie oslavu vzdelanosti, múdrosti a písma, vysvetľuje potrebu čítať a študovať slovo Božie v jazyku, ktorému rozumieme. V *Proglase* dominuje pojem slovo, ktorý môžeme interpretovať ako výpoveď, písmo, vzdelanie alebo aj ako označenie Ježiša Krista, teda vtelené Božie slovo. V uvedených interpretáciách identifikujeme Konštantínove argumenty pri obhajobe prekladu Biblie do staroslovienciny. Konštantín zdôrazňuje právo národa na vlastný jazyk, existencia ktorého umožňuje vývoj písomníctva, poznania a následne rozvíjanie pravej nábožnosti. Tento veršovaný predslov

okrem obsahovej bohatosti vyniká aj vysokou kultivovanosťou prejavu a štýlu.

Duchovné dobrodružstvo

Literárne informačné centrum (LIC) sa rozhodlo túto literárnu pamiatku písanú ľudovým jazykom, aká sa v iných krajinách nenachádza, vydať knižne. O dôvodoch vydania knihy hovorila riaditeľka centra Miroslava Vallová počas prezentácie knižných noviniek v budove Zboru Cirkvi bratskej v Bratislave. Keďže ide o cennú literárnu pamiatku, v centre dospeli k názoru, že je potrebné, aby sa *Proglas* dostal cez školy do širšieho povedomia slovenskej verejnosti, aby verejnosť pochopila a precítila, o akú vzácnosť ide. Báseň je jedinečná, má úžasne zložitú kompozíciu, ktorá dokazuje, že dielo je súmerateľné s najväčšími básnickými skladbami sveta. Je to oslava kníh, oslava písmen a slova. Všetky doklady potvrdzujú, že Konštantín Filozof, keď dokončil preklad evanjelií na našom území, napísal k nemu predslov - *Proglas*. V celej tejto dejinnej udalosti je pozoruhodná podobnosť napríklad s renesančnou Florenciou, kde v jednote času a priestoru žili vedľa seba vynikajúce osobnosti výtvarného a iného umenia. Aj tu vidíme, ako keby sa v istom priesečníku dejín museli nazbierať zaujímavé, silné, Bohom obdarované osobnosti, ako bol Rastislav, cisár, ktorý vyslal solúnskych bratov, ako i samotní Konštantín a Metod. Vďaka tejto mimoriadnej a nevysvetliteľnej udalosti sa stalo to, že máme dedičstvo bratov, dedičstvo literatúry, slova a kultúry, úplne jedinečné. Je to neuveriteľné dobrodružstvo fyzické, ale aj duchovné, ktoré stále dojíma.

Riaditeľka LIC ďalej poukázala na dva aspekty posolstva bratov. Prvým je po-

hľad na Konštantína a Metoda ako na osobnosti, ktoré tento čin vykonali. Tým druhým aspektom je literárne poslanstvo.

Práve kvôli nedostatku informácií v našej spoločnosti k danej téme sa Literárne centrum rozhodlo urobiť dva kroky:

Krok prvý

Kniha *Slovo pred slovom*, ktorej autorom je Daniel Pastirčák, maliar, spisovateľ, kazateľ Cirkvi bratskej (absolvent Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK). Prečo padla voľba práve na Daniela Pastirčáka? „... pretože je autorom detskej literatúry, má potrebnú vášeň, je básnikom, kazateľom a má všetky nadanosti, aby vynikajúcim spôsobom prebásnil *Proglas*. A nielen prebásnil, ale ho aj zasadil do básnického kontextu. A tak vynikajúci je aj výsledok,“ zhodnotila Miroslava Vallová. Kniha je priblížením starobylého textu súčasným deťom, ale treba podotknúť, že nie iba deťom.

Krok druhý

Kniha *Proglas – Preklady a básnické interpretácie*, v ktorej nájdeme texty mimoriadnej krásy a kvality od desiatich slovenských básnikov.

Na záver dodám len toľko, že mojím cieľom nebolo napísať „predslov k predslovu“ ©. Domnievam sa, že k tomu je potrebné omnoho viac. Stala sa však udalosť v literárnom živote. Stretli sa pri nej myšlienky, nápady, vedomosti, ocha, chcenie. Vznikli nové literárne diela ako pomocné k dielu ešte väčšiemu a staršiemu. Možno si nájdú miesto aj v našej, či vašej domácej knižnici.

Lucia Kmecová,
študentka EBF UK